

zij ook nog andere bruggen of anderszins belangrijke objecten in Zuid-Limburg moesten trachten te bezetten, weten wij niet. Wèl weten wij (dat vloeit al uit het bovenstaande voort), dat voor Hitlers geheime opzet een aanzienlijk aantal Nederlandse uniformen nodig geacht werd, allerlei soort uniformen ook: van het leger, van de marechaussee, van de douane, van de Nederlandse Spoorwegen, van de gemeentepolitie en van een postconduc-teur bij de spoorwegen. Hoe kon men daaraan komen? Modellen zouden voldoende zijn: die kon men dan in Duitsland namaken.

De zuiver-militaire uniformen behoefden geen probleem te vormen: het Nederlandse leger placht een deel van zijn uniformen uit Duitsland te betrekken en afgedankte uniformen waren menigmaal door het Rijkskledingmagazijn te Woerden naar Duitsland als lompen verkocht. Die omstandigheden waren aan Hitler en zijn naaste militaire medewerkers niet bekend: aan de top van de staat weet men wel vaker niet, wat zich ergens in de diepte aan een economische sector afspeelt. Hitler zag maar één oplossing: exemplaren van al die uniformen, militaire en niet-militaire, moesten uit Nederland gesmokkeld worden. De Berlijnse centrale van de *Abwehrstelle* Münster en Münster schakelde een van zijn officieren in, Richard Gerken, in het burgerleven *Kriminalkommissar* in Osnabrück, maar in die tijd als *Abwehr*-officier o.m. belast met het onderhouden van contact met agenten in Nederland en met Duits douanepersoneel dat gegevens over de situatie in de Nederlandse grensgebieden verzamelde. Gerken beseftte dat hij een niet alleen moeilijke, maar vooral ook delicate taak te verrichten kreeg: als de smokkelarij ontdekt werd, wat dan? De Nederlanders zouden er de juiste conclusies aan kunnen verbinden, Hitlers gehele opzet zou in duigen kunnen vallen. Gerken bedacht er wat op: behalve de voor de militaire operatie benodigde uniformen zou hij ook kledingstukken zien te verzamelen van meer folkloristische aard en liep hij of liepen anderen tegen de lamp, dan zou beweerd worden dat al die kledij nodig was voor een speciale opvoering van de operette *Der Graf von Luxemburg* in het stadstheater van Osnabrück – een opvoering waarin men ‘een paar acteurs als vriendelijke en sympathieke Hollanders . . . in originele Nederlandse uniformen’ zou laten optreden, ‘ze zouden dan als vrienden uit ons buurland gefêteerd kunnen worden.’¹

Gerken was menigmaal in Nederland geweest. Voor het passeren van de grens placht hij, om minder op te vallen, gebruik te maken niet van een Duitse auto maar van een Nederlandse, eigendom van J. F. L. Albrink uit Denekamp, Overijsels Statenlid voor de NSB; de auto werd meestal

¹ R. Gerken in *De Telegraaf*, 1 maart 1969.